

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa eu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a în lăintrulu monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondou, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adredate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 85.

Sibiu, 21/2 Novembre 1878.

Anulu I.

Insemnatatea serbătoarei triumfale din București și cestiunea Dobrogei.

București, 15/27 Octombrie 1878.

Solemnitatea ce a avutu locu în 8/20 l. c. în capital'a Romaniei nu se p'ote considera numai că o parada militara, de care se vedu f'orte multe în armatele europene, și nici numai că demonstratiune facuta buna-ora în mani'a turciloru invinsi. Cei ce cugeta asia, se afla în mare er'ore. Cu totulu altulu a fostu scopulu acelei intrari triumfale. La noi astadi nici cei mai mari optimisti, nici om'eni cei mai indolenti nu credu în o pace durabile. Cu totii rogamu ferbinte pe D-dieu, că se dea minte cabinetelor și generaliloru, se mai lase lumea în pace, deca nu 10, fia si numai vreo 5 ori 6 ani, că-ci avemu necesitate absoluta că se ne restauram pot'eri în t'ote ramurile vietiei publice, se ne în multimu sc'olele și alte institute, era alaturea cule se nutrimu di și no'pte spiritulu militariu la generatiunile june, se le invetiamu și convingemu, că pentru independenti'a și libertatea patriei, pentru libertatile n'ostre publice, pentru demnitatea n'ost'ra nationale suntemu datori cu totii a ne pune chiaru și viet'i'a în jocu. Nici-odata că astadi nu avemu dreptulu se repetimu tristulu adeveru pronuntiatu și scrisu de general-adjutantulu comitelesu Segur: „Pacea este visulu filosofiloru, resboiulu e istori'a omenimei.“ — Tractatul delu Berlinu nu a indestulatu nici pe cei cari l'au plasmuitu. Voindu a se pacali unii pe alții, ei s'au pacalitu cu totii. Bismark, omulu brutale alu „ferului și sangelui,“ a crediutu că dandu cu pitiorulu în pamentu, va sparia pe t'ota lumea și anume pe poporale decise a'și conserva individualitatea nationale și independenti'a patriei. N'a spariatu nici macaru pe barbarii bei și spahii bosniaci ori pe arnautii cei ce lupta cu sabi'a prinsă în dinti. Tractatul delu Berlinu va remanea în cele mai multe parti ale sale foia alba.

„Apoi dara de ce romanii s'au grabitu asia tare ca se ocupe Dobrogea?“ La intrebarea ac'asta ve voru da respunsu evenimente detunatorie, mai curendu s'eu mai tardiu. De-ocamdata faceti bine și credeti, că romanii trebuea se ocupe Dobrogea cu trupele lor, precum au fostu siliti se ridice în primaver'a anului 1859 „lagaru“ la Ploiesci — Floresci. Asia voiesce astadi Europ'a, era nu numai Franci'a, că înainte cu 19 ani. Ati vediutu inse, că în limb'a cea sucita diplomatica se facu distinctiuni agere între conceptele de ocupare, luare în posesiune, anexiune s'eu luare în proprietate. Ce e dreptu, că si diferu acele concepte.

A propos de Dobrogea! Intre alte dispute, cătu medu'ose, cătu si absurde, pornite în diverse diarie asupra Dobrogei, vedemu că s'a incinsu una si despre romanisarea acelei provincii. Ac'asta idea unii o esplicara asia, că si cum guvernulu si legislativ'a Romaniei ar avea de cugetu se desnacionalisatie pe locuitorii Dobrogei. Cu ac'asta oca'siune se vediu din nou, că disputatorii nu cunosc intru nimicu acea nefericita Dobrogea. Că se p'ota exercita cineva spurcat'a tirania a desnacionalisarei în vreo t'iera ori-care, mai antaiu trebue se aiba pe cine desnacionalisa, se fia adeca poporatiune heterogena stabile, era nu nomada amblatori'a din o t'iera în alt'a; totu-odata se se afla în t'rens'a unu poporu multu mai numerosu decâtu celelalte si multu mai civilisatu. Acestea conditiuni lipsescu cu totulu în Dobrogea. Din vreo 4—5 limbi locuitorie inpreuna nici-una nu se afla în majoritate absoluta, că se fia adeca mai numero'sa decâtu t'ote celelalte, si abia este vreuna în majoritate relativa. Nu este adeveratu că turcii aru avea majoritatea relativa; mohamedanii luati la unu locu dupa religiune, adeca cu tatarii cu cercessianii, cu bulgarii tureti-o au, turcii singuri nu. T'ote aceste pop'ora vorbescu limbi diverse; cele mai multe din ele n'au locuintie stabili, ci se muta dintr'o regiune în alt'a; era deca ai vorbi aci despre vreo civilisatiune precum o intielege Europ'a luminata, ti-ai bate jocu de ele. Cele 82 comune romanesci se afla situate mai multu

pe malulu dreptu alu Dunarei incependu dela Silistri'a (Dörstoru, Dorostorum) până spre Tulcea la mare. Asia dara în Dobrogea nu p'ote fi vorba de vreo desnacionalisare, cătu mai virtosu de simpla nationalisare, că adeca se asiedi, deca ai de unde, vreo 200 de mii colonisti romani curati, pe intinsele siesuri și coline ale Dobrogei până în mare și până sub Balcani, se'i faci proprietari de dreptu pe teritoriulu statulu pe care'lu vei inparti între densii. Se afla adeca politiciii n'ostrii, că partea cea mai mare a teritoriulu Dobrogei nu e proprietate privata, ci e proprietatea statulu, fiscalitate, s'eu cum dicea turcii, a sultanulu; asia dara în casu de anexare, nu privatii, ci insusi statulu romanescu va intra în proprietatea lui, si statulu că statu, că fiscu, va avea dreptu se faca acea ce facuse sultanulu, se'lu vendia de vecia, s'eu conditionatu, ori numai se'lu arendedie, buna-ora, ca în Angli'a, pe 50 până la 70 de ani, ori-cui va voi si cum va cere interesulu statulu. Ducendu acolo 2—3 mii de romani, se intielege de sine, că Dobrogea, care astadi nu are nici-o nationalitate pronuntiată și nici-o literatură, va fi nationalisata că se dicemu asia, romanesc. Cu ac'asta nu se va face nedreptate nimenui. Românii și Romanii nu p'orta nici-o vina, că astadi Dobrogea este locuita f'orte rar, nici că poporale nomade sunt lipsite de cultura și literatură, mai asia că rosii din Americ'a. Deca tatarii, cercessianii, cazacii zaporogeni, chiaru și bulgarii, ba nici romanii și nici turcii n'au mai nicairi sc'ola și nu voru se'și faca; deca inse guvernulu va da locu de biserica și sc'ola, cum si langa acelea mosi'ore cu venituri în t'ote comunele vechi și noue, precum facu americanii, și deca literatur'a romanescă va strabate mai curendu decâtu spre es. cea turec'asca ori cea bulgar'escă, ac'asta nu e tirania, ci este o simpla rivalitate pe terenulu civilisatiunei.

Turcii au avutu unu periodu de 500 de ani spre a colonisa și nationalisa Dobrogea turecesce; în locu de ac'asta ei o devastara și apoi o parasira mai de totu. Cine e de vina? Ei. Comisiunea guberniale care a cercetatu în v'er'a trecuta Dobrogea în t'ote directiunile, a datu preste mai multe urme de ruine și monumente remase că prin minune din tempulu dominatiunei anticiloru romani, si altele de candu Genu'a și Veneti'a isi avea emporiele lor pe la marea négra, urme de cultura și civilisatiune esterminata mai tardiu prin barbari. Natiunea n'ost'ra nu are nici o trebuintă a desnacionalisa pe nici-o fractiune de poporu; strainii căti se asiédia la noi, invetia limb'a n'ost'ra f'ora cea mai mica sila, de bunn voi'a lor, atātu că-ci ea este usi'ora din natur'a sa, cătu si că i face interesulu lor personale că se o invetie, în cătu eu de multe-ori me miru, cum de o invetia asia curendu chiaru germanii și evreii veniti numai de câte 5—6 ani în patri'a n'ost'ra. Cautati si la turcii care se mai afla aici în captivitate (că vreo 1300), că cei mai multi au inceputu se o vorb'esca. O aru invetia si mai multi straini, deca cătiva pseudo-philologi și gramatici nu i'aru ameti cu orthographiile loru fantanste, desi'uchiate, anarchice, destructive, rebelle contra legiloru eterne a le limbei, si — de doi ani inc'oce inca si muscalite, că se faca placerea muscaliloru. Dara despre ac'asta cu alta oca'siune.

Asia stă lucrulu cu fiit'ori'a nationalisare a Dobrogei.

Cestiunea evreiloru a intratu într'unu stadiu nou, în care o inpinsera chiaru evreii și care va surprinde pe multi, în t'iera și inafara. Ea merita t'ota atentiunea. Cine ar fi crediutu, că insii evreii se nu voi'esca a se acorda drepturi politice la toti evreii locuitori în Romania? Si totusi acesta este curatulu adeveru. S'a formatu adeca una partida respectabile, compusa din israeliti nascuti în una si doue generatiuni aici în t'iera, multi din ei crescuti în sc'olele t'ierei, nesupusi la nici-o protectiune straina. Acea partida cere si se r'oga, că nu cumva se fia indigenati toti israelitii, ci numai aceia, carii voru fi în stare de a documenta, că au t'ote conditiunile de indigenatu coprinse în legile

t'ierei, că nu stau sub nici-o protectiune straina, că n'au scapatu inc'oce pentru vreo crima comisa airea, că n'au scrisu și n'au lucratu nici-odata contra intereselor Romaniei, că nu s'au subtrasu dela impositiele t'ierei, că n'au caditu nici-odata în deliecte și crime aici în t'iera, si anume ca nu s'au incercatu a mitui în speculele lor pe functionari.

Respunsu la articolulu „Nitielu siretlicu advocatiale“ publicatu în Nri 73 și 74 alu „Observatoriulu“ din anulu curinte.

(Urinare și fine.)

Va se dica comisiunea a aflatu, ca deciderea prealabila a solidaritatiei, este stricaci'osa și i léga manile a priori, si cu t'ote acestea totusi a decisu solidaritatea în modu prealabilu?

S'eu deca nu, int'rebu în ce consta neesactitatea raportulu meu.

Dar' se fimu sinceri.

Cuvintele int'rebuintiate, dupa corespondintele, de membrulu A. T. si adeca „a se consulta în modu sinceru și fara de t'ota apucatura“ vedesce modulu de cugetare alu passivistiloru.

Fiindu eu cunoscutu ca activistu, au cugetatu Domnii passivisti, ca propunerea mea, de a se decide solidaritatea actiunei în modu prealabilu, este o apucatura adeca o cursa, în care asiu voi se prindu pe passivisti, ca se prim'esca solidaritatea, presupunendu p'ote, ca eu asiu fi siguru, ca majoritatea conferintiei va primi resistinti'a activa.

Deci spre a se salv'a de acestu pericolu DD. passivisti rationau de buna s'ema în modulu urmatoriu:

Se nu primimu solidaritatea în modu prealabilu, ci se vedemu, ce se decide în meritu, deca majoritatea prim'esce resistencia passiva, apoi vomu primi si noi solidaritatea, iara deca nu, nu o vomu primi.

Astfelu activistii se voru prinde în curs'a propria.

Deca passivistii erau mai sinceri, trebui'a se spuna curatu, ca ei numai sub acea conditiune prim'escu solidaritatea, deca se va adopt'a de conferintia resistinti'a passiva.

Constatu dar' din nou, ca pertractarea si deciderea prealabila a cestiunei de solidaritate propusa de mine nu s'a primitu în comisiune, ci s'a avisatu, a se pertract'a dupa deciderea meritoria, la cea ce am observatu, ca pertractarea si deciderea prealabila a cestiunei de solidaritate, si deciderea astupr'a acestei cestiuni dupa rezolvarea cestiunei principale nu este un'a si aceiasi, fiindca în casulu celu dintaiu este jertf'irea spontanea a convictiuniloru proprii în favorulu solidaritatiei, în casulu alu doilea este maiorisarea passivistiloru prin activisti, s'eu vice-versa; m'am dechiaratu insa multumitu, deca cestiunea solidaritatiei celu pucinu în conferintia va fi pertractata ca cestiune prealabila.

Astfelu standu lucrulu nu potu fi inculpatu de a fi fostu neesactu în raportulu datu de mine adunarei electorale din Brasiovu. Celu multu mi se p'ote imput'a ca m'am servitu de terminii activitate si passivitate în locu de terminii adoptati de comisiune, adeca: resistencia activa si resistencia passiva si ca am numitu votulu minoritatiei votu separatu.

În catu în casulu presinte difere „votulu separatu“ de „votulu minoritatiei“ nu voiescu se desbatu, fiindca nu voiescu a face vorba de lana caprina.

Destulu ca inca în comisiune s'a decisu ca d-lu G. Baritiu se refereze în numele maioritatiei iara eu în numele minoritatiei comisiunei.

Finindu-si comisiunea consularile sale si merg'endu la conferinti'a, cea dintaiu propunere a fostu, dupa cum se vede si din corespondinti'a din cestiune, ca comisiunea se nu refereze în siedinti'a presinta, ci în diu'a urmator'e, la care eu am facutu contra-propunerea, ca se se refereze stante pede. Prin urmare în siedinti'a II nu s'a potutu aduce loco primo altu conclusu, decâtu astupr'a acestoru doue

propuneri. Asia dara déjà din acestu motivu conclusulu primu alu siedintei II n'a potutu fi cestiunea solidaritatii ei numai despre amanare.

Primindu-se propunerea ca se se refereze stante pede, s'a datu cuventulu d-lui G. Baritiu ca raportorului maioritatiei. D-sa a inceputu raportulu seu, espunendu, ca eu asiu fi propusu de a se pertracta ca cestiune prealabila solidaritatea. Nu s'a opritu in sa aci, ci — si a continuatu raportulu pana la fine, recomandandu pentru tienst'a alegatorilor romani fatia cu alegerile dietali resistinti'a passiva. Imediatu dupa acesta mi s'a datu cuventulu ca raportorului minoritatiei.

Eu raportandu am recomandat participarea la alegeri resp. resistinti'a activa.

De aci s'a incinsu discussiunea pro si contra luandu ambii raportori la finea discussiunei inca-odata cuventulu, fara ca cestiunea solidaritatii se mai fi obvenitu in discussiune: Deci s'a pusu la votu cestiunea tienstei alegatorilor romani fatia cu alegerile dietali si sa primitu resistinti'a passiva cu 31 voturi fatia de 25 voturi date pentru resistinti'a activa.

Membrii conferintiei cugetandu, ca lucrulu este deja finitu se sculara si unii chiar' esiau din localitatea siedintei, candu d-lu presiedinte, deca nu me insiela, facutu atentu de d-lu Baritiu, se adresa cãtra membrii conferintiei cu cuvintele „Domniloru inca nu suntemu gata, avemu inca se decidemu cestiunea solidaritatii. Primitu solidaritatea Domniloru? Atunci s'au auditu mai multe voci „primimu, primimu.“

Astfelu s'a votatu solidaritatea loco ultimo. Cumca lucrulu a percursu astfelu, dupa cum l'am espusu eu, me provocu la toti membrii de buna credintia ai conferintiei in specie la d-lu presiedinte alu conferintiei si la d-lu raportoru alu maioritatiei.

Cum vine in protocolulu conferintiei, cã primulu concludu cestiunea solidaritatii, nu sciu, pôte fi din eróre sãu fiindca d-lu raportoru alu maioritatiei in raportulu seu a mentionatu mai antaiu de acesta cestiune.

Constatu in sa, ca eu numai astfelu cunosc mersulu lucrurilor la conferinti'a din Sibiu si ca referindu in acestu modu adunarei electorale din Brasiovu, cu scirea mea n'am falsificatu nici o iota.

Deca cu tôte acestea scriitorulu articolului „Nitielu siretlicu advocatulu,“ afla de cuviintia a me acoperi cu veninulu defaimarilor sale, apoi acesta nu este ceva neobicinuitu in viati'a nostra politica nationala. Nu este acesta celu dintaiu casu, ca omeni onesti si bine simtietori pentru natiunea lor se fie clevetiti si defaimati.

Indata ce cineva cutedia a avé alta parere politica, este inferatu de tradatoriu. Terorismulu, care esista la Romani in privintia acesta numai esista la alte natiuni.

Pre langa acesta procedere desvoltarea libera a pareriloru este impiedecata. O directiune luata in politica, chiar' fiindu rea, nu se pôte delatura fiindca acea directiune se sustiene la noi totu cu atata tenacitate ca si infalibilitatea papala la ultramontani.

Pôte ca ar fi mai bine a apreti'a totu-déuna tendinti'a cuiva, si numai aflandu o pe acesta de neonesta sãu stricaciõsa alu judeca; dar' acesta nu coresponde naturei nostre. Noi Romanii judecamu dupa prim'a impressiune, nu avemu pacientia de a accepta probe, deca prin acest'a onorea cuiva sãu interesele nationali suferu dauna, la acesta nu ne cugetamu.

Nu potu inchieia acestu respunsu fara a mentiona ceva si despre natur'a politica a alegerei din Brasiovu.

Sa facutu mentiune in jurnalistic'a nostra, ba chiar' si in articolulu din cestiune, despre alegerea din Brasiovu intr'unu modu ca si candu alegerea unui Romanu de deputatu la Brasiovu sar' fi facutu numai sub acea conditiune, ca deputatulu romanu se fie de partid'a regimului.

Acesta nu este esactu. Alegerea unui Romanu in Brasiovu s'a facutu in urm'a unui pactu inchieiatu intre Romani, Unguri si Nemtii catolici, cu unu cuventu intre alegatorii ne-sasi, in puterea caruia acesti alegatori avéu se aléga ca deputati in trei cercuri electorale a le Brasiovu unu Romanu, unu Unguru si unu Némtiu catholicu.

Deca Ungurii si Nemtii au votatu pentru candidatulu romanu apoi acesta au facutu-o in puterea pactului, fiindca si alegatorii romani au votatu pentru candidatulu unguru si némtiu. Asia dara deputatulu romanu nu este obligatu prin alegere fatia cu regimu la nemica.

Eu din parte'mi nu m'am inbulditu la candidatura fiindca acesta missiune in consideratiune la

cancelaria mea advocatuala, este impreunata cu jertfe.

Nu am pretinsu, ci mi s'a oferitu acesta candidatura.

In privinti'a tienstei mele politice 'mi am reservatu mana libera, si voiu merge cu acea partida dietala, care va fi in positiune, de a face mai multe concessiuni intereselor nostre nationale. — Eu me privescu de deputatu alesu de Romani.

Dar' pote cineva se intrebe pentru ce n'au pactatu Romanii brasioveni cu Sasi?

Respunsulu este forte usioru: fiindca Sasi nu voescu se pacteze cu noi, ei voru se aléga numai deputati sasi. Unu esemplu va esplica modulu de cugetare alu Sasiloru.

La alegerile comunale din Brasiovu intemplate in primavéra anului curentu amu pretinsu si noi Romanii, cu consideratiune la numerositatea locuitorilor romani din Brasiovu si prin urmare la necesitatea limbei romane, ca intre cei 60 de ampoiati comunali unu senatoru si vreo doi sãu trei ampoiati subalterni se fie romani.

Avendu in vedere, ca Romanii din Brasiovu facu majoritatea relativa a poporatiunei si ca chiaru in reprezentanti'a comunala dispunu de 42 de voturi (30 alesi si 12 virilisti), va concede ori si cine ca acesta pretensiune a Romanilor brasioveni a fostu forte modesta.

Cu tôte acestea ce credeti ca au respunsu Sasi? — Ca nice unu servitoriu de oficiu nu voru alege romanu, fiindca ei voru se constate inaintea lumei, ca Brasiovu este inca orasiu sasescu.

Era dar' la rendulu nostru se constatamu, ca Brasiovu nu este orasiu sasescu, si acesta ni-a succesu in modu eclatantu.

Din doi deputati orasienesci nu s'a alesu nice unu Sasu, iara dintre cei doi deputati din comitatu abia s'a alesu unulu.

Deca Romanii din Brasiovu aru fi fostu cei mai aprigi passivisti totusi de astadata din totu sufletulu fara a fi sedusi de cineva, ar fi luat parte la alegeri, pentru ca se dé Sasiloru lectuinea cuvenita pentru aroganti'a lor la alegerile comunale.

Mi-incheiu respunsulu meu, cu acea doctrina practica, ca este bine, ca omulu mai intaiu se cerceze si apoi se judece.

Brasiovu, 21 Octobru 1878.

N. Strevoiu.

Din Transilvania.*)

In numerulu 114 „Telegrafulu romanu,“ formuléza unu felu de respunsu la articolii nostri, aparuti dilele trecute relativu la cestiuni ardeleni de deosebita categoria.

Acesta procedere a diarului „activistu“ din Sibiu e explicabila; deca amu dá dreptate celoru cari atribuescu naturei omenesci o aplicare inascuta spre reu, minciuna si falsitate, amu dá acelu demersu si titlulu de firescu.

Scriindu aceste, nu ne gandimu a inaugura cu „Telegrafulu“ din Sibiu o lupta polemica. In susi marturisesce, ca nu spera a ne poté intielege sãu convinge vre-odata; si-apoi pe langa acesta consideratiune practica, mai privimu lucrulu si din puncte de vedere mai inalte... se semnalãmu de o cam data cestiunea de demnitate.

Reu ne pare ca „Telegrafulu“ din Sibiu diar ardenelescu „absolutu activistu,“ nu s'a folositu, de unic'a ocaziune care i s'a oferitu, spre a cerca se restorne principiele, asertiunile, constatarile de faptu si liniamentele de procedere de noi formulate; cine scie deca din o singura polemica nu isvora ceva bunu. Din nenorocire activitatea diarului „absolutu activistu“ s'a redusu de asta data la nisce cestiuni de personalitate, si la consideratiuni retrospective, forte pucinu sãu mai de locu nereclamate de importanti'a si feliulu afaceri. Daru nu vremu se damu redactoriloru de la „Telegrafulu“ din Sibiu lectiuni de conduita; densii sunt dõra, cari si-au introdusu articolulu nõue consacratu cu unu preliudu dintre cele mai minunate, despre atributiunile, datorii si modulu de conduita a unui adevratu diaristu; atributiuni, datorii si modulu de conduita, pe cari in acestu secolu de „ruina,“ „coruptiune,“ „demoralizare“ si „mercenarismu,“ in tãta pressa romana de peste munti si de dincõce de

*) Presupunendu ca onor. publicu cetitoru va-fi in cunoscinti'a respunsului datu la articolele publicate in „Romania libera“ din partea „Telegr. romanu Nr. 114,“ care dupa marturisirea proprie este celu mai respanditu diariu in Transilvania, facemu locu articolului de mai susu, pentru ca si cetitorii nostri se aiba ocaziune a cunõsce apretiarile unui diariu independentu si desinteresatu facia cu multu discutata cestiune a activitatii si passivitatii Romaniloru din Transilvania. Red.

munti numai ei, redactorii „Telegrafulu“ din Sibiu le intrunescu. Noi tragemu acesta deducere mai mult din textulu acelu minunatu preliudu; cei ce voru considara si spiritulu, voru dobandi convingerea, ca redactorii diarului in cestiune se separa de redactorii globului intregu.

Atatu in privinti'a cestiunei de persõna, catu si a consideratiuniloru retrospective, nu potemu inse se nu consacramu „Telegrafulu“ din Sibiu pucine cuvinte de deslusire.

Anonimulu ss. nu este antaiu „unu advocatu romanescu“ din tiér'a Oltului, care n'a mai dusu peste Carpati altu-ceva cu sine de catu idei'a passivitatii absolute, si propriele sale esperientie... Energi'a de conjecturi si ipotese prin care „Telegrafulu“ din Sibiu voiu se descopere pe ss. ca prin umilirea si blamarea autorului, se eviteze aprecierea celoru scrise, a amagitu, a dejucatu de asta data pe redactorii „activistulu“ diaru. Nu amu jucatu in Transilvania nici nu rolu politicu, nici civilu: nici de categori'a celui semnalatu, nici de o alta categoria. Convingerile politice si sociale pe care pe scurtu mi le-amu formulatu in articolii trecuti, sunt unu resultatulu observariloru personale, impreunate cu cercetari istorice si judecata obiectiva. Deca asiu fi apartienutu unei sfere politice disciplinate, deca astadi asiu fi unu „passivistu doctrinaru, condusu de traditii si autoritati,“ m'asiu fi abtenu de a critica, de a face imputari, si de a vetama (fara intentiune) susceptibilitatea celoru din urma, imprejurare despre a carei realitate „Telegrafulu“ insusi se va fi convinsu citindu „Observatorulu“ No. 79, de la 12 Octobru.

Din contra amu aretatu pretutindenea reulu, unde dupa ale mele convingeri, amu credinti'a, ca se afla. In virtutea neperitorului dreptu ce are ori ce omu de a se gandi pana in mormentu la patri'a si natiunea sa, condusu de datorii de a spune adevverulu fia catu de tristu si catu de plinu de amaraciune, mi-amu chranitu privirea sufletesca asupr'a romaniloru ardeleni, asupr'a celoru ce'i privescu; ce se facu, deca resultatulu cercetariloru si consideratiuniloru mele, a fostu atatu de tragicu?... Amu ganditu: destulu s'a plansu, destulu s'a suspinatu in nõpte; se smulgemu de pe rane legaturile putredite si veninõse, se le lasamu se sangere la lumin'a dilei! Grija suferindului se va indoi atunci, léculu se va afla mai lesne, animile datõre alu ajuta voru pricepe, ca amu ajunsu la césulu din urma, ca deca mai pôte mantui vegherea si ajutorulu, acum e vremea.

Diaristic'a de peste munti numera intre datoriele de prudentia politica: a ascunde natiunei ticãlosi'a situatiunei, infricosiatele prapastii ce de tôte partile incongiura pasii ei. „Se nu o descuragiamu, isi dicu õmenii penei, aretandu-le gravitatea primejdiei, pucinatatea sortiloru de mantuire; se'i momimu.“

Se-i momiti? Se nu aprindeti faci'a trezirei in grozavulu inturerecu ce invelue viitorulu?... E o tactica trista, deca nu chiaru criminala, care nu va face de catu a iuti si a asigura perirea.

Daru inca o sãma de õmeni, cari nu numai ca maschãsa situatiunea, dar' din nepricepere sãu rea vointia, impingu pasii natiunei pe cai gresite, pe caile ruinei? Din nefericire cercetarile mele m'au adusu la convingerea, ca intre romanii ardeleni (cã ori si unde in alte locuri) esista si atari „patrioti“ amagitori. Ce se facu, deca actele de pana acum a le „Telegrafulu“ din Sibiu m'au facutu alu pune in rondulu celoru din urma, in numerulu celoru simbriasi causei straine?! „Telegrafulu Romanu,“ crede ce e dreptu, ca densulu nu a adusu natiunei romanesci din Adealu pana acum, pe tôte terimurile vietiei, de catu servicii bune. Densulu a fostu celu de antaiu care a facutu acesta constatare, ne tememu, ca precum nu s'a facutu ea pana acum, asia nu se va repeti de nimeni altulu in viitoru. Abstragendu de la actualitate, pe care amu descris'o cu alte ocaziuni, „Telegrafulu Romanu“ n'a servitu mai bine caus'a natiunei sale nici in trecutu. Inca ne este in via memoria rolulu ce l'a jucatu candu cu ultim'a alegere de metropolitu greco-orientalu, candu spre a compromite si resturnã pe alesulu Popasu, romanu cu frumõse traditii romanesci, densulu denuntia gubernulu ungurescu, ca acestu barbatu apartiene acelu partidulu romanescu, care voiesce ruin'a si nimicirea statului ungurescu. Popasu a caditu, altulu s'a alesu; „Telegrafulu“ din Sibiu nu va mai puté inse sterge de pe frunte-i titlulu de denunciantu alu Romaniloru ardeleni in interesulu stapanirei si poporului ungurescu.

Istori'a „Telegrafulu Romanu“ este unu lucru

pretiosu, care cere se fia intreprinsu; nu inse pe acésta cale...

„Telegrafulu Romanu“ intreuintiáza in urma neste espuneri a le nóstre relative la activitatea Bohemilor, ca arma contra „passivistilor“ ardeleni spre a le areta neconsecinti'a in gandiri si vorbe; elu nu lipsesce a ne face cu acésta ocazie si pe noi neconsecinti. Elu citéza din articolii nostri unu pasagiu, identicu cu ce a mai disu elu odata in trecutu despre deosebirea intre Bohemi si Romanii ardeleni. Noi cari i-amu declaratú inca odata, ca e cumplitu mistificatu asupra autorului articoliloru in cestiune, cari i-amu probatu prin textulu si spiritulu acelor articoli, ca nu avemu din „passivismulu“ romanilor ardeleni nimicu doctrinaru, nimicu traditionalu, cari declaramu si acum ca nu suntemu solidari cu „passivisti“ ardeleni de catu asupra principiului, dar' ca nu aprobamu modulu siovaitoru, defectuosu si gresitu in care elu este aplicatu, dovedimu prin acele dise „identice“ cu cata pornire am recunósce si „Telegrafulu“ din Sibiu, celu „absolutu activistu,“ meritele sale candu ar avea vre-uulu.

Sunt apoi in respunsulu „Telegrafulu Romanu“ passagie inspirate de unu modu de vedere adeveratu bizantin, formulate in modele de stilu odiosu, prin cari diarulu „absolutu activistu“ contesta la dieci de mii ardeleni espatriati, si smulsi de o neimpacata ursita dela sinulu patriei lor, dreptulu de a mai gandi, de a mai juca unu rol in cestiunile cari privescu nenorocita, jafuita lor natiune romana din Ardealu; pasagiele acele calomniatóre si menite a discredita o numerosa ceta de pribegi, redusí de ungurismulu stepanitoru de a nu mai poté traí in tíera lor, nu ne privescu numai pe noi, nu vomu respunde dara singuri. Destulu ne este astadi a constata, ca atari drepturi nu incéta nici odata; relatiunile intre fi si mama nu se stingu de catu cu foculu vietiei. Acesti fi pribegi, desmosteniti, condamnati a-si vedé palindu visulu tineretiei de a fi trairu, nu voru incetá inse a se gandi la patri'a loru nici odata; candu va bate césulu, ei voru sci alerga sub stégulu defasiuratu, fia spre a intra in o nóua viatia, fia spre a muri.

Credemu a ne fi rafuitu destulu. „Telegrafulu Romanu“ simte insusi ca nu ne vomu poté convinge nici odata: nu vomu mai polemisa dara.

Urmeze inainte pe calea inceputa, póte i s'a ursitu menirea de a sprijini pe strainu la ingenuchiarea natiunei sale. Noi vomu urma se tratamu cestiunile politice a tei milióne aserviti, in principiulu de pana acumu. Déca o séma de ómeni desperandu de viitoru cu deseversire, séu inspirati in modu gresitu si peccatosu, solicita natiunei loru o mórte morala, rusinósa si degradatóre, dar' care crutia si mangaie materi'a, noi vomu cere mereu se lucramu pe terémulu de resistentia a altoru generatiuni mai brave de catu a nóstra, si déca va fi se perimu, se perimu incai cum se pere! . . . ss.

Dela congresulu nationalu bisericóscu alu Romaniloru gr.-or. din Ungari'a si Transilvani'a.

(Raportu specialu alu „Tel. Rom.“)

(Urmare.)

Siedinti'a VII, din 7/19 Octobre 1878.

Siedinti'a se deschide la 10^{3/4} óre in. a. Se cetece protocolulu siedintiei precedente si se verifica.

Presidiulu presentéza:

a) Raporturile consistoriului eparchialu din Caransebesiu in privirea regularei parochieloru si dotarei preotiloru. — Se transpunu comisiunei pentru regularea parochieloru.

b) Raporturile consistóreloru eparchiale despre arondarea protopresbiteratelor. Se predau comisiunei organizatóre.

c) Raportulu consistoriului metropolitanu, in privinti'a cartiloru scolare.

Se preda comisiunei scolare.

d) Petiti'a unor membrii din comun'a bis. Cebsi'a pentru reducerea parochieloru.

Se preda comisiunei pentru regularea parochieloru.

Dep. cav. de Puscariu constata, ca trebuintiele s'au inmultitu si ca este neapératu de lipsa, a crea mijlóce pentru intretinerea organismulu metropolitanu. Fondurile eparchieloru au fie-caré destinatiunea sa particulara. De unde resulta, ca metropolí'a este necesitata a-si crea ca insasi mijlócele materiale reclamate de numerosele trebuintie, ce are adaugendu, ca deja in anulu I alu esistentiei sale, congresulu a alesu o comisiune ad hoc, care a si elaboratu unu proiectu de statutu cuprindiendu, cum si de unde se se faca fonduri comune metropolitanu.

Comisiunea verificatóre prin raportorulu seu P. Petricu raportéza in privinti'a alegerei deputatiloru Antonie Mocioni, Dr. Alecsandru Mocioni si Eugenu Mocioni, dintre cari cei doi din urma au cerutu concediu pentru sesiunea presenta.

Toti trei deputatii amintiti se declara verificati si totodata li se da concediu cerutu.

Acelasiu raportor constata, ca deputatii alesi:

Fogarasi, Mangiuca si Filipescu nu s'au prezentatu, n'au trimisu credentialele nici n'au cerutu, concediu. Deci propune a considera pre deputatii amintiti ca si-au depusu mandatulu, escriindu-se nóue alegeri pentru cercurile respective, si motivandu acésta propunere prin Stat. org.

Se primesce propunerea comisiunei in totu cuprinsulu seu.

Comisiunea organizatóre prin raportorulu seu Dr. An. Trombitasiu raportéza: Asupra rescriptulu ministerialu, prin care nu se incuviintiaza cererea congresulu din 1870 de a elibera portiunile canonice dela platirea darei de pamentu, remanendu a se plati numai darea de venitu. Comisiunea propune a lua rescriptulu spre sciintia motivele, cuprinse in elu fiindu basate pe legea de contributiune.

Dep. Pesteanu propune a inainta o nóua cerere la locurile mai inalte ca se se oblige comunele a solvi contributiunea dupa pamenturile eclesiastice si nu preotii.

Se incinge o lunga discutiune pledandu dep. Lengheru, Cosma etc. pentru propunerea comisiunei.

Dep. Boiu si Alecsie Popoviciu ar dori se se ia unele dispositii spre a usiura preotimea de acésta sarcina catu de catu.

Cam in acelasu intielesu mai vorbescu dep. Rotariu, Gaetanu, Munteanu si Petricu.

Se primesce propunerea comisiunei iar' dep. Pesteanu isi reserva dreptulu a inainta la tempulu seu o propunere in acésta cestiune.

Acelasiu raportor raportéza:

2) Asupra cererei preotimei nóstre din presbiteratulu Timisiórei in aceeași cauza.

Cererea se privesce resoluta prin conclusulu precedentu.

3) Asupra adresei sinodulu din eparchi'a Aradului pentru a intr'uni congresulu in locu de 1 Octobre, in 20 Augustu.

Comisiunea propune a remané pe langa usulu de mainainte care e prescisu in Statu org. si motivatu si prin impregiarile economice, in cari se afla deputatii.

Presidiulu arata, ca tempulu intrunirii congresulu nu este tocmai potrivit, una ca acum e culesulu viiloru, cucuruzulu etc. alta ca chiaru si conditiile climatice nu sunt favorabile.

Congresulu decide: de órece propunerea sinodulu din dieces'a Aradului invólva o schimbare a Stat. org., deocamdata se trece preste propunere la ordinea dilei.

4) Asupra propunerei unui membru sinodulu din dieces'a Caransebesiului, — propunere apretiatu de acelu sinodu, pentru a nu admite, ca acelasu individuu se fia in acelasu tempu deputatu la dóue sínóde eparchiale.

Comisiunea consimte cu propunerea apretiatu si de sinodulu din Caransebesiu si este de parere, ca se se oblige deputatii alesi in dóue eparchii a se declara, la care sinodu dorescu a lua parte; unulu si acelasu individuu se nu póta fi deputatu la dóue sínóde in acelasu tempu.

Presidiulu constata, ca sínódele eparchiale fiindu autonóme a verifica séu nu etc. pre membrii sei, ele au chiumarea a decide in acésta materie dupa buna chibzuire a loru. Se se tréca deci la ordinea dilei preste propunerea spriginita de comisiune.

Dep. V. Babesiu intr'o espunere mai lunga aréta, ca cestiunea de facia s'a discutatu si in jurnale si toti au recunoscutu incompatibilitatea in privirea deputatiloru alesi in dóue eparchii. Sprijinesce opiniunea presidiulu adaugendu, ca unu conclusu in materi'a de facia este de prisosu. Unu singuru casu a fostu, de acelasu individuu a participatu la dóue sínóde, dar' unu individuu, care prin acésta participare a facutu mari servicii bisericeii si a adusu multe jertfe in interesulu acelor sínóde.

La intrebarea dep. Cosma, presidiulu respunde ca unu individuu nu póte apartiné in acelasu tempu decatu la o singura parochie si eparchie.

Dep. Cosma continua dicendu, ca numai alegatoriulu are dreptulu a fi alesu. Alegatori sunt membrii din eparchie. Nime nu póte fi membru in dóue eparchii in acelasu tempu. Spriginisce propunerea comisiunei.

Dep. Rotariu combate propunerea comisiunei, care voesce a induce unu nou §. in stat. org. aderandu la argumentele espuse de dep. V. Babesiu.

Dep. I. Petricu regreta, ca unii din preopinanti iau considerare la persóne si nu la obiectu. Combate parerile dep. Rotariu.

Episcopulu Metianu tiene o lunga vorbire, in care arata, ca intre diecesele Aradului si Caransebesiului esista si adi multe legaturi de inportantia: fondurile comune, cestiunea monastiriloru etc. De aceea ómenii au alesu barbati renumiti, cari se dea deslusiri si se raporteze in amendóue sínódele. Cine este membru alu provinciei metropolitanu póte participa ori unde ca deputatu etc. Nu este in interesulu bisericeii se se escluda barbati bine meritati, cari se dea informatiuni, cari au adusu cele mai mari jertfe pentru inaintarea bisericeii, pentru infiintarea metropoliei etc. etc. Opinéza deci a se trece la ordinea dilei.

Vicariulu N. Popea dice, ca este deprinsu a nu confunda obiectulu cu personalitati.

Regreta, ca-ci se ia considerare la persóne, in locu se se aiba in vedere exclusivu partea obiectiva a lucrulu. Adauga apoi, ca cineva póte da informatiuni in dóue sínóde fara ca se fie membru cu votu decisivu. Insasi persóna, care a participatu deja la dóue sínóde ca membru activu si acum combate parerea comisiunei, insasi aceea persóna sustiene principiulu incompatibilitatii in privinti'a participarei la dóue sínóde. Ratiunea este, care ne spune, ca este o imposibilitate fisica a lua parte activa la dóue sínóde deodata. Admitiendu totusi acésta, atunci usioru s'ar poté intempla, ca mai multe persóne se fie alese si verificate in tustrele sínódele eparchiale, ceea ce de siguru nu ar inainta interesele bisericeii. Spriginisce propunerea comisiunei.

Presidiulu constata, ca Stat. org. nicairi nu opresce, ca cineva se fie alesu si se lucre in dóue si-

nóde. Se delaturamu reulu, déca esista. Aici inse nu e vorba de reu, ca-ci cauzele bisericeii s'au inaintatu prin admisiunea aceluiași membru in dóue sínóde. Propunerea comisiunei nu este motivata prin casuri concrete de mai'nainte. Deci nu este cauza, a sprijini parerea comisiunei.

Congresulu primesce propunerea comisiunei cu 31 contra 27 voturi.

Acelasiu raportor raportéza asupra chartiei sinodulu din dieces'a Caransebesiului, in privirea alegerei de referentu salarisatu a fostulu asesoru onorariu Pavelu Miculescu, pe care episcopulu deacolo nu voiesce alu intari in noulu postu.

In sinulu comisiunei s'au ivitu dóue pereri cu totulu opuse. Majoritatea propune spre primire: Inaintarea din postulu de asesoru onorariu in postulu de asesoru-referentu nu reclama o nóua intarire din partea resp. episcopu déca dela intaia alegere si pana la a dóua n'a obvenitu unu casu disciplinaru fatia de persóna respectiva. Minoritatea comisiunei considera de necesara nóua intarire si ca archiereulu are dreptulu de a intari séu nu.

Tempulu fiindu inaintatu (1^{3/4} óre d. a.) desbatearea se amana pe siedinti'a urmatóre.

(Va urma.)

Societatea academica romana.

Sesiunea anului 1878.

(Urmare.)

Siedinti'a dela 5 Septembrie.

Dupa cetirea si adoptarea processulu verbalu presiedintele comunica, ca d. Ilarianu Puscariu, protosincelu, archidiaconu si professoru la seminariulu din Sibiu, a trimisu pentru bibliotec'a societatiei doue esemplarie din oper'a s'a: „Isagogia“, adeca introducere in cunoscenti'a cartiloru sf. Scripture si trei fascicule din „Foiti'a Telegrafulu romanu“. — Se primesce cu multamire. Ne fiindu lucruri pregatite pentru ordinea dilei, membrii trecu in comisiuni si sectiuni.

Presiedinte, I. Ghica.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

Siedinti'a dela 6 Septembrie.

Se comunica o depesia a d-lui N. Cretulescu, prin care aréta, ca din caus'a unui accidentu, care i'a causatu o lesiune la cóste, nu crede ca va potea veni curendu se ia parte la lucrarile societatiei.

D. Laurianu aréta, ca din caus'a lipsirei d-loru Cretulescu si Ionescu, comisiunea administrativa, din care face parte si d-lui, a remasu cu unu singuru membru. — Societatea decide a se completá cu alti doi membri. — Procedendu-se la votu prin bilete, se alege cu maioritatea voturiloru dnii Aurelianu si Caragiani.

La ordinea dilei raportulu comisiunei numite pentru cererea d-nei Veronic'a Macsimu, veduv'a repausatulu I. C. Macsimu.

Dupa mai multe discussiuni se aduce o propunere subscrisa de d-nii Laurianu, Baritiu, Quintescu si Odobescu ca cele 1818 esemplarie complete din proiectulu de dictionariu si glossariu se se dé in deplina proprietate a colaboratoriloru in raportu cu lucrarile lor, dupa repartiitiunea urmatória:

Esemplarie 1020 herediloru repausatulu Macsimu.
„ 330 d-lui Al. Treb. Laurianu.
„ 100 d-lui G. Baritiu.
„ 50 d-lui I. Hodosiu.

Acésta propunere punendu-se la votu se admite cu maioritatea voturiloru.

Relativu la cererea d-nei Macsimu se aduce urmatórea propunere subscrisa de d-nii Laurianu si Odobescu: „Propunemu cá societatea se cumpere dela erediului Macsimu pe pretiu de 50 lei (adica cu rabatulu librariloru de 30 la suta), patru sute esemplare din proiectulu de dictionariu si glossariu. — Sum'a de 20,000 lei se i se respundia in cursu de 5 ani cu câte 4000 lei pe anu.“

D-nii Maniu, Aurelianu si Sturdz'a aducu o alta propunere in coprinderea urmatóre:

„Propunemu a se luá 100 esemplarie din dictionariu si glossariu cu rabatulu de 30 la suta, platibilu fora interesu in doi ani de dile d-nei Macsimu.“

Propunetorii esplica verbalu, ca acestea se se socotésca pe pretiulu actualu de 72 lei.

Punendu-se prim'a propunere la votu, cade; éra propunerea a dou'a se admite cu mare maioritate.

Presiedinte, I. Ghica.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

Siedinti'a din 7 Septembrie.

D. Baritiu comunica o seria de caete, manuscripte ale d-lui Hintiescu din Brasiovu, cuprindiendu fabule si povesti populare romanesci si unu tractatu de Fauna Transilvaniei, scrisa in limb'a germana.

Se recomanda cea d'antaia sectiunei istorice, ér' cea de a dou'a sectiunei de sciintie.

D. Baritiu da lectura unui operatu alu seu, continuatiune a memoriiloru sale, sub titulu „Economí'a sociala si Istori'a civilizatiunei in Transilvani'a“. Elu este ascultat cu atentiune si recomandat a se tipari in analele societatiei.

D. Odobescu dá lectura urmarei memoriului seu despre canun'a dela Noro-Cerkask. Acésta se asculta cu viu interesu si se decide a se tipari in Anale.

D. Sturdz'a dá lectura unui memoriu asupr'a bibliografiei si numismaticeii romanesci. Se adreseza multumiri autorelui si se decide a se tipari in anale.

Presiedinte, I. Ghica.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

Siedinti'a dela 9 Septembrie.

Se comunica o epistola a d-lui N. Cretulescu, prin care tramite 16 esemplare din opulu seu Anatomí'a descriptiva (13 cólele tiparite pana acum) destinate a se inparti pe la membri, oprindu-se unu

esemplaru pentru biblioteca. — Se primesce cu multitudine. Societatea nefiind în număr reglementar spre a poté lua decisiuni, membrii se împart în comisiuni și se ocupa cu lucrările lor respective.

Vice-presedinte, G. Baritiu.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

Siedinti'a dela 11 Septembrie.

Se comunica mai multe donatțiuni de carti pentru biblioteca societății și anume:

1. O carte scrisă în limb'a turcésca și tipărită în 1825, cuprindend o colecțiune de 17 capitulatiuni ale imperiului otomanu cu poteriile europene, data de d. V. A. Urechia.

2. O carte intitulată „Pomaritul“ și 2 fascicule intitulate „Calendarulu bunului economu“ pe anii 1877 și 1878, trimisa de d. Comsi'a, professoru la seminariulu Andreanu din Sibiu.

3. Doue esemplare Geografi'a Romaniei și a tieriloru locuite de romani, carte didactica pentru școlile elementare, trimise de d. Antinescu, profesorul din Ploesci.

4. O seria de mai multe carti, donate de d. Sturdz'a, și o iconă vechia aflată în ruinele cetății Némtiului, de repausatulu C. Negri, ajunsa în cele din urmă în posesiunea d-sale. Acestea se primescu cu mare multitudine, ordonanduse a se trece în registrele și în analele societății.

D. presedinte intréba, déca sectiunile séu comisiunile au ceva lucrari gat'a, spre a se trece la ordinea dilei. D. Quintescu declara, ca pe a dou'a di va poté aduce raportulu din partea comisiunii însărcinate cu revisuirea probelor de traductiuni din autorii latini. Afara de acésta, mai multi alti membri din sectiune anuncia, ca raporturile voru fi în curendu depuse.

Vice-presedinte G. Baritiu.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

Siedinti'a dela 12 Septembrie.

D. Dimitrie Sturdz'a, cerend uventulu, propune, că prin delegatiune se se céra dela ministru respectivu a trimite societății academice medal'a independentiei și tóte decorațiunile romane spre a se complectá colecțiunea de medalie și monete ale societății. — Propunerea se primesce.

D. Hodosiu aréta, ca corespondenti'a, ce a avutu în cele din urmă, cu eredi repausatulu A. I. Papiu Ilarianu, crede momentulu oportunu de a poté acuzitióiná biblioteca repausatulu cu unu pretiu fôrte moderatu și cu unu modu fôrte expeditiv. Pentru acea depune o propunere subscrisă de d-lui și de dnii Sturdz'a și Odobescu în cuprinderea următoare:

„In urm'a ofertei erediilor lui A. I. Papiu Ilarianu, factu prin ei insisi și prin mandatarulu lor, D. Dionisie Precupu, Societatea academica romana primesce în proprietatea s'a biblioteca numitului repausatu, fostu membru alu acestei societati, în următoarele conditiuni puse de eredi:

„1. Societatea va dispune, prin delegatiunea sa, ridicarea unui monumentu asupra mormentulu lui A. Papiu Ilarianu, monumentu demnu de viéti'a repausatulu. Spre acestu scopu se va aloca în budgetulu seu pe anulu 1878-1879 sum'a de 5800 lei.

„2. Pe lenga acésta societatea da erediilor lui A. Papiu Ilarianu cá ecivalentu inca o suma de 1200 lei, care asemenea se va trece în budgetulu societății pe anulu mai susu disu.“

D. Babesiu dice, ca înainte de a lua în consideratiune propunerea acésta, crede, ca ar' trebui se se indeplinească formalitatea, pentru care s'a luat o decisiune anterioară; prin urmare se vina comisiunea, ce amu numitu cu raportulu de estimatiune, spre a vedé de se compenséza valórea bibliotecii cu sumele ce se ceru. — D. Sturdz'a declara, ca déca a subscrisu propunerea de factu împreuna cu d. Odobescu, acésta a facut'o pentru cá se faca lucrulu mai repede. Lucrarea comisiunii o considera, cá o formalitate de pucina necesitate, asiá precum cunósce fôrte bine biblioteca repausatulu Papiu, cá-eci ea contine carti de o importantia însemnata pentru istori'a nationala, cari dupa raritatea lor valóreza de doue și de trei ori mai multu, decâtu sum'a, care se cere. — D. Laurianu dice, ca cunósce și d-lui biblioteca acésta; cu tóte aceste crede, ca totu mai regulatu este, cá se se observe catalogulu ei spre a'si dá o parere asupra valórei. — D. Hodosiu spune, ca catalogu lar poté aduce ori candu la societate. — D. Maniu atrage atentiunea societății asupra procederei legale în acésta transactiune: se se védia, déca procuratorulu, de care e vorb'a, are plenipotentia

in regula, spre a inchieia cu societatea asemenea transactiune. — D. Odobescu sustiene pe d. Sturdz'a. — D. Babesiu revine a se face formalitatea evaluatiunei. D. Sionu nu'si face scrupulu a votá sum'a, care se cere, fiindu ca 'i se pare minima, dupa valórea cartilor, pe care le cunósce; dé' vedindu, ca propunerea în introducerea s'a vorbesce de oferte din partea mandatarulu lor, crede, ca e bine se se védia cuprinsulu aceluor oferte înainte de a se dá unu votu pentru acésta.

Dupa órecari explicatiuni și lamuriri se votéza propunerea de mai susu, și cu maioritate se admite conclusulu urmatoru:

„Societatea academica primesce conditiunile propunerei și însărcinéza pe delegatiune a face transactiunea cu eredi, conformu legiloru și a lua în posesiune biblioteca dupa catalogulu ce s'a facutu de consiliulu de familia.“

D. presedinte comunica doue esemplare din oper'a „Consideratiuni asupra spatiului și timpului“, trimisa bibliotecii societății de autorulu ei, d. I. cav. de Puscaru. Se primesce.

Vice-presedinte, G. Baritiu.

Secretaru ad hoc, G. Sionu.

(Va urma).

Sciri diverse.

— (Parastrasu). Domineca în 15/27 a lunei curente s'au celebratu în catedral'a dela Resinari unu parastrasu intru memori'a fericitului metropolitu Andreiu baronu Siaguna. Din partea membriloru congresulu s'au depusu pe mormentulu nemuritorulu metropolitu o frumósă cununa de flori cu inscriptiunea: „Marelui Andreiu. Membrii Congresulu din 1878. Totu cu acea ocaziune s'au ornatu și portretulu fericitului Emanuilu Gojdu, aflatoru în scól'a romanésca din Resinari cu o frumósă corónă de flori, care purta următoarea inscriptiune: „Marelui mecenatu Gojdu. Membrii Congresulu din 1878.“

Bibliografia.

— Crestinulu greco-catholicu deprinsu în legea sa, de Dr. Augustinu Lauranu. Pretiulu unui esemplaru brosiuratu este: 1 fl. 20 cr. éra editiunea de lucsu se vinde cu 1 fl. 30 cr. Acésta carte, care nu ne indoim ca va atrage asupra atentiunea barbatiloru competenti în materie dogmatica și bisericească se afla de vendiare la autorulu în Oradea-Mare. La acelasu d. autoru se mai afla inca de vendiare și mai multe esemplare din opulu: „Enchiridion Juris ecclesiae orientalis catholicae.“ Auctore Josepho Papp-Szilágyi de Illyésfalva. Pretiulu acestui opu este: 3 fl. v. a.

— Legendar séu Carte de Cetire, pentru școlile poporale de Vasile Petri. Partea I. Acésta carte didactica a prea bine cunoscutulu autoru, cuprinde 221 bucati alese de cetire pe 174 pagine. Pretiulu unui esemplaru legatu este 45 cr. v. a.

— „Albina Carpatiloru.“ diaru beletristicu ilustratu au reparatu în dilele aceste. Publiculu cunósce deja bine acésta meritósă publicatiune, care sub noulu seu redactore, promite a fi câtu se poté mai interesanta și instructiva. Eata cuprinsulu primulu numeru, ornatu cu trei ilustratiuni prea frumóse: O excursiune în infinitu, novela de I. Popescu, care promite unu desnodementu singularu și interesantu. Stilulu în care este scrisa acea novela ilu potemu numi briliantu și felicitamu pe autorulu ei care se presentéza publiculu romanescu, cu prima sa novela originala, ca unu scriitoru abilu și cu multu gustu. Aceiéși potemu dice și despre alu douilea articulu alu aceluiași autoru, intitulatu: Jocurile publice la Greci și Romani. — Marióra, poesie de D. Bolintinénu. — Armonia coloriloru de * * — Mitologia daco-romana: Balaurii, de S. Fl. Marianu. — Higiena: Intarirea trupulu. — Unu siefu de insurgenti. — La intrarea triumfala a trupeloru romane în capital'a Romaniei, poesia. Varietati.

— Domnisióra Monte Christo de Ch. Bernard Desrosnes trad. de: I. S. Spartali. Din acestu romanu ce se tipareste în Bucuresci au aparutu pâna acuma doue fescióre.

— Gramatec'a limbei magiare de Octaviu Baritiu profesorul gimn. în Naseudu, editiunea III. Partea I și II emendata și amplificata, adaosu partea III sintactic'a și partea IV Prosodi'a. Se poté procura dela D. Ioanu Stein librariu și editoru în Clusiu, cu pretiulu de 1 fl. v. a. precum și la W. Krafft în Sibiu.

Cu Nr. 80 alu „Observatoriulu“ s'au inceputu unu nou abonamentu pe tri-luniulu Octobru—Decembre st. v. În capital'a Bucuresci „Observatoriulu“ se poté abona la librari'a d-lui Szöllösy, Piat'i'a Teatrulu.

Cursulu moneteloru în val. austr.

Vien'a, 31 Octobru

Galbiniu imperat. de auru	fl.	5.58 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.40 1/2
Imperiulu rusescu	„	9.30
Moneta germana de 100 marce	„	58.10
Sovereigns englesi	„	12.—
Lira turcésca	„	11.—
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	100.—

Nr. 880/1878.

(48) 2-2

Concursu.

La scól'a granitierésca din Sin'a e de a se conferi unu postu de invetiétoriu adjunctu, eventualu de invetiétóre cu salariu anulu de 180 fl. v. a. din fondulu scolastecu, cortelu și lemne de focu.

Suplicele competentiloru instruite cu documentele de lipsa se primescu pâna în 15 Novembu st. n. a. c. la „Comitetulu administrativu de fondulu scolastecu alu fostiloru granitieri din regiamentulu romanu I-ii, din Sibiu.

Castigulu celu mare event. de	Anunciu de	Castigurile sunt garantate de Statu.
375,000 Marci.	Norocu !!!	

Invitare la participarea sortilor de castigu

alu marei loterie de bani, garantata de Statulu Hamburg, în care castigurile sicure trebuie se fia de preste

7 milioane 790,000 Marce.

Castigurile acestei loterie favorabila de bani, care conformu unui planu fisu cuprinde numai 82,500 losuri, sunt urmatoarele si adeva:

Castigul celu mai mare este eventualu de: 375,000 Marce.	
1 Premie de 250,000 Marce	304 Castiguri a 2000 Marce
1 Castigu a 125,000 Marce	3 Castiguri a 1500 Marce
1 Castigu a 80,000 Marce	10 Castiguri a 1200 Marce
1 Castigu a 60,000 Marce	502 Castiguri a 1000 Marce
1 Castigu a 50,000 Marce	621 Castiguri a 500 Marce
1 Castigu a 40,000 Marce	37 Castiguri a 300 Marce
1 Castigu a 36,000 Marce	675 Castiguri a 250 Marce
3 Castiguri a 30,000 Marce	40 Castiguri a 200 Marce
1 Castigu a 25,000 Marce	36 Castiguri a 150 Marce
6 Castiguri a 20,000 Marce	22850 Castiguri a 138 Marce
6 Castiguri a 15,000 Marce	10 Castiguri a 135 Marce
1 Castigu a 12,000 Marce	1950 Castiguri a 124 Marce
24 Castiguri a 10,000 Marce	75 Castiguri a 120 Marce
2 Castiguri a 8,000 Marce	4 Castiguri a 100 Marce
3 Castiguri a 6,000 Marce	3450 Castiguri a 94 Marce
31 Castiguri a 5,000 Marce	3950 Castiguri a 67 Marce
61 Castiguri a 4,000 Marce	35 Castiguri a 50 Marce
4 Castiguri a 3,000 Marce	3950 Castiguri a 40 Marce
	3950 Castiguri a 20 Marce

Aceste castiguri ajungu în 7 serii în pucine luni la o tragere sigura.

Prima tragere a castiguriloru este ficsata oficiosu și costa întregulu losu originalu numai 3 fl. 40 cr. v. a., unu diumetate de losu originalu numai 1 fl. 70 cr. v. a., unu patraru de losu originalu numai — fl. 85 cr. v. a.

Aceste losuri originale garantate prin Statu, (e'ra nu promesse oprite) se espedéza pre langa tramitorea francata a pretiului, chiaru în cele mai indepartate regiuni.

Fiacare participatoru primesce fara ca se me provóce dela mine gratis pre langa losulu seu originalu si planulu originalu provediun cu marc'a Statulu și indatu dupa tragere si list'a oficioasa a trageriloru.

Platierea si espedarea baniloru castigati la interesenti se face din partea mea directu, promptu și cu cea mai mare discretiune.

Orice comanda se poté face simplu prin asemnatiune — mandate — de posta.

Se se adreseze deci cu tóta increderea comande relative la tragerea apropiata, pana în

15. Novembu a. c.

la

(49) 2-4

Samuel Heckscher senr.,

Banchieru și comptoaru de cambii în Hamburg.

Morburi de pieptu și plumani

de ori-ce natura se curéza siguru prin

Allopulu de plante Schneeberg a L. Wilhelm

pregatitu dupa prescrierea mediculu, și se capeta de la Franz Wilhelm, apotecariu în Neunkirchen. Suclea acésta s'a doveditu de bunu pentru dorerile de grumazu și pieptu, gripa, ragusiela, tusa și tróguna. Multi camperatori marturisescu, ca numai suclei acésti-a au a-si multimi somnulu placutu.

Escellentu este suclea acésta, cá preservativa pe tempu neguros si aspru.

În urm'a gustulu fôrte placutu copiiloru este fofositoru, celui-ce suferu de plumani înse, o treubiointia; cantaretieloru și oratoriloru contra vocii inchise séu ragusite, unu midilocu necesariu.

Multime de atestate confirmă cele de susu: Cea mai clara dovéda despre effectulu extraordinariu alu acésti s'au este, ca cons. de curte de d. prof. Gppolzer, rectorulu magn. la universitatea c. r. din Vien'a, ilu folosescu cu celu mai bunu succesu în spitalu, precumu și la persóne private.

Asemene s'a aflatu recomandabilu și s'a prescriu adese suclea acésta de multi alti medici indigeni și din strainatate.

Pentru dovedirea celoru afirmate reproducemu următoarele scrisori recunoscutóre:

Testimoniu.

Fiiulu meu de siese ani Franciscu a suferitu optu septemani în tusa magarésca în asia mesura, în câtu me temeam că nu cumu-va se se inese; intru ace'a a slabitu cu totulu și a fostu atâtu de debilu, în câtu abia stá pre petióre. Atunci mi-s'a recomendatu allopulu de plante de Schneeberg, și multiamita acestui midilocu minunatu, îndata dupa întrebuintiarea primei sticle a mai încetatu tusa, dupa a dou'a sticle cautá bene afora copilulu, a venit la potere și de atunci e deplinu sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a scapatu în câteva dile, prein midiloculu acésta, de o tusa mare și ragusiela.

Deci cu multiamita sincera estradau acestu testimoniu, pentru curarea rapede și miraculósă a copiiloru mei și dorescu cá acestu midilocu se devina cunoscutu și folositu în tóte partile prein omeniea suferinda.

Fiatz, 6. Martiu 1855.

Anton Just.

Laurentiu Scheibenreif, primariu.

Onorate Domnule!

Te rogu a-mi mai tramite câtu mai în graba inca 4 sticle dein renumitul D-tale Allopulu de planta, dupa folosirea aloru 2 sticle afu cá dorerea de pieptu și gntu, pre cumu și respiratiunea scarta se micșóreza pre di ce merge, pentru acé'a me

adresezu astadata de a dreptulu la D-Ta, în sperarea de a capatá dein celu mai próspetu. Acludu 5 fl. m. c.

Cu tóta stim'a se subsémma

Heinrich Bock, chirurgu.

Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

Testimoniu medicale.

Allopulu de plante Schneeberg este unu medicamentu fôrte usuratoriu pentru doreri de pieptu, astma, hectica, tusa, cataru, si este de recomandat în casuri de astfeliu de bóle.

Hohenmauth, 25. Ian. 1858. Dr. Feschl.

D-lui L. Cantily, apotecar în Graz.

Onor. Die! Folosindu în desiertu diferite midilóce pentru dorerea de pieptu, de carea suferiam greu de 2 ani, am cercatu si cu o butelia de allopulu de plante Schneeberg anuciatu de d-ta, care se poté recomanda pe siguru la toti hecticii; pentru-ca, dupa întrebuintiarea celui d'antain exemplariu amu sentitu usiorare, si dupa-ce am mai cercatu cu 2 sticle din acésta medicina minunata, sanetatea mi se restaurá pe deplinu. Multiamindu-si Dlu meu, din tóta ánim'a, remanu alu D-tale servitoriu cu totu obligatu

Graz, 3. Febr. 1857.

W. J. Pock.

Domnulu meu! (21) 23

Dupa ce prin întrebuintiarea allopulu d-tale amu scapatu cu totulu de tusea mea și de ragusiela impreunata cu aceea, de care suferisem septemani si totu odata în urmarea binefacutóreloru rezultate ale acestui allopulu minunatu de plante mi-am recastigatu si vocea de mai nainte, me sentiu fôrte obligatu a' Ti multiamitu din tóta ánim'a pentru acésta inventiune salutară, cum si a recomanda acésta medicina probata, dupa a mea convictiune, la toti cáti suferu de pieptu și mai ver-tosu cantaretiloru. Cu perfecta stima

Peisching, 25 Juniu 1857. Ioanu Bauer docente.

Informatiunea despre folosire se alatura la fia-care sticle. Pretiulu unei sticle 1 fl. 25 cr. v. a. Pachetarea se computa cu 20 cr.

Depozitulu principale la Franciscu Wilhelm apotecariu în Neunkirchen.

Allopulu de plante genuinu se mai afla în Sabiu: Friedrich Thalmayer, comerciante. Aradu: F. Tones & Comp. Blasiu: Carol Schieszi, apotecariu. Alba-Julia, Juliu Fróhlich, apotecariu. Clusiu: Ed. Valentini, apotecariu. Brasiova: Ferd. Jekelius, apotecariu. Sighisióra: J. B. Teutsch, comerciante.